

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการ เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์และแนวทางแก้ไข

สังคมไทยในปัจจุบันนิยมใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง จากผลการสำรวจความนิยมในการใช้บริการพบว่าประชาชนมีการใช้บริการเว็บไซต์ Facebook เพื่อการติดต่อสื่อสาร ติดตามข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมาก ผลการสำรวจของเว็บไซต์โซเซียล เบเกอร์ พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครใช้บริการเว็บไซต์ Facebook มากที่สุดในโลกเป็นจำนวนกว่า 8.68 ล้านคน¹⁶⁶ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้นไม่ว่าจะผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้น บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย “บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์” หรือ “Social Network Service” ทำให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก และเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยสมาชิกผู้ให้บริการสามารถที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ภาพถ่าย หรือความคิดเห็น หรือความสนใจเฉพาะเรื่องแก่ผู้เป็นสมาชิก โดยอาศัยระบบซอฟต์แวร์พื้นฐานของเว็บไซต์ผู้ให้บริการได้ในทุกสถานที่ และทุกเวลา

แต่อย่างไรก็ตามการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล การแสดงความคิดเห็นผ่านบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งถือได้ว่าเป็นสังคมเสมือนนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมขึ้นหลายประการ เช่น การนำข้อมูลหรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมออกเผยแพร่ในเว็บไซต์ การล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล การปลอมตนเป็นบุคคลมีชื่อเสียงแล้วสมัครใช้บริการเว็บไซต์เพื่อล่อลวงบุคคลอื่น เป็นต้น ดังนั้น ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งประชาชนผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการ และรัฐควรตระหนักถึงคือความปลอดภัยในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันกำหนดมาตรการในการรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy) ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนี้หมายความว่ารวมถึง ชื่อ-สกุล ที่อยู่ ภาพถ่าย

¹⁶⁶ มติชนออนไลน์. (2555, พฤษภาคม). เชื้อหรือไม่ คน กทม.ใช้เฟซบุ๊กมากที่สุดในโลก. สืบค้นเมื่อ

หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล หรือข้อมูลอื่นซึ่งสามารถระบุตัวผู้ใช้บริการ รัฐหรือผู้ให้บริการหรือผู้ที่ดูแลเว็บไซต์นั้นๆ จะต้องจัดให้มีกลไกหรือระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำให้ผู้ใช้บริการมั่นใจได้ว่าข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะไม่ถูกลักลอบนำออกไปเผยแพร่โดยมิได้รับความยินยอม หรือนำออกจากระบบคอมพิวเตอร์เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบได้

จากการศึกษาปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้เขียนได้ดำเนินการศึกษาและเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

4.1.1 ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญยังขาดกฎหมายรองรับในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนหรือของผู้ให้บริการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้ในมาตรา 35 ซึ่งบัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว โดยบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับสูงสุดของประเทศ ซึ่งการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิดังกล่าวสอดคล้องกับปณิญาสาเกล้าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 12 และกติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 17 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 อย่างไรก็ตามสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นประกอบไปด้วยสิทธิอื่นอีกหลายประการ เช่น สิทธิในการกำหนดตัวตน สิทธิในทางครอบครัว สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

แต่ในปัจจุบันสภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยส่วนใหญ่เกิดจากการถูกรบกวนสิทธิความเป็นส่วนตัวและสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การนำภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ไปเผยแพร่ต่อสาธารณะโดยมิได้รับความยินยอม หรือการเฝ้าติดตามคุกคามผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือการโฆษณาสินค้าหรือบริการผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น การกระทำดังกล่าว

ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการซึ่งมีสิทธิที่จะคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของตนหรือจะติดต่อสื่อสารกับผู้ใดหรือไม่ เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคแรก และวรรคสองจะเห็นได้ว่ามุ่งเน้นไปที่การให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งเกี่ยวข้องกับชื่อเสียงจากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลอื่น ซึ่งสิทธิเกี่ยวกับชื่อเสียงนั้นมีบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติรองรับเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สิทธิดังกล่าวไว้แล้ว แต่สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคท้ายได้บัญญัติให้การคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ แต่ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หากพิจารณาถึงสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น อาจแยกพิจารณาได้สองกรณี

กรณีแรก การได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยมิชอบ เช่น การเข้าไปในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้อื่นโดยมิได้รับความยินยอม และเข้าไปนำเอาข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หรือภาพ ของผู้ใช้บริการมาเก็บไว้เพื่อเฝ้าติดตามคุกคามความเป็นส่วนตัว หรือมิได้นำไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์แต่อย่างใด จึงก่อให้เกิดปัญหาว่ากรณีดังกล่าวนี้ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคท้ายหรือไม่

กรณีที่สอง การได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยชอบ เช่น การได้ข้อมูลส่วนบุคคลมาโดยได้รับความยินยอมจากผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ แต่อย่างไรก็ตามผู้เป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวอาจให้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการติดต่อทางเครือข่ายสังคมเท่านั้น แต่ผู้ได้รับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น นำมาใช้ในการขายตรง หรือเพื่อการโฆษณาสินค้าหรือบริการ หรือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติแล้วนำไปประมวลผลเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ดังนี้ จึงก่อให้เกิดปัญหาว่าการกระทำดังกล่าวจะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคท้ายหรือไม่

นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 56 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับ

ความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 56 นั้นมุ่งเน้นให้การคุ้มครองสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (Right to know) จึงกำหนดให้สิทธิแก่บุคคลในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานราชการ แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 56 ได้บัญญัติข้อยกเว้นสิทธิที่จะรู้ไว้ในกรณีที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งได้รับการคุ้มครองจากการถูกเปิดเผย การเข้าถึง การแสวงหาประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว โดยมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 กำหนดหลักเกณฑ์ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความครอบครองของหน่วยราชการ แต่อย่างไรก็ตามผู้เป็นเจ้าของข้อมูลยังมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนภายใต้หลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

แต่สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองดูแลของภาคเอกชนหรือของผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น มิได้อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 56 ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ ที่ถูกจัดเก็บอยู่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลจึงไม่มีสิทธิที่จะรู้ (Right to know) ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้อย่างไม่จำกัด การโอนถ่ายข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 56 ซึ่งผู้เป็นเจ้าของข้อมูลสามารถที่จะขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนได้ ดังนั้น ผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงไม่อาจทราบได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของผู้ให้บริการนั้นได้ถูกนำไปใช้โดยวิธีการใด หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดบ้าง เพราะผู้ให้บริการไม่อาจเข้าถึงและไม่อาจที่จะดำเนินการขอตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครองของผู้ให้บริการได้ ส่งผลให้สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไม่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคท้ายได้อย่างสมบูรณ์

เมื่อนำหลักการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักของสากลมาพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า แม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้มีการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลซึ่งหมายความว่ารวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไว้ และการบัญญัติเช่นนี้ย่อมมีผลบังคับอยู่ในตัวโดยมิต้องอาศัยกฎหมายลำดับรองใดๆ เนื่องจากผู้ทรงสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองหรือให้ความคุ้มครองไว้สามารถที่จะใช้สิทธิทางศาลเพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพของตนได้ก็ตาม แต่การให้ความคุ้มครองโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมีลักษณะเป็นการให้ความคุ้มครอง

ในระดับกว้างซึ่งโดยปกติแล้วไม่อาจที่จะวางหลักเกณฑ์หรือมาตรการต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นรายละเอียดได้อย่างครบถ้วนในรัฐธรรมนูญได้ ดังนั้น การบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญแต่เพียงอย่างเดียว จึงไม่อาจที่จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่ผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักสากล

4.1.2 ปัญหาการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นด้วยประสิทธิภาพ ความทันสมัย ความสะดวก รวดเร็ว และประโยชน์ในการนำมาประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การประกอบธุรกิจ การรักษาพยาบาล อุตสาหกรรม หรือเพื่อความบันเทิง เป็นต้น เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์มีความก้าวหน้าและมีการพัฒนาศักยภาพสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดรูปแบบการให้บริการหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในรูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ จึงก่อให้เกิดปัญหาการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ รวมถึงข้อมูลส่วนตัวบุคคลได้อย่างง่ายดายและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลออกไปได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง โดยไม่มีขอบเขต สร้างความเสียหายและความทุกข์ทรมานแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลทั้งในด้านชื่อเสียง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลอีกด้วย

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะพบว่า การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อันเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิของบุคคล สามารถพิจารณาได้ 2 กรณี กล่าวคือ

กรณีแรก ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความสัมพันธ์ทางสัญญา

กรณีระหว่างผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์กับผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างมีนิติสัมพันธ์กัน โดยฝ่ายหนึ่งเสนอให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ และอีกฝ่ายหนึ่งตอบรับการให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ นิติสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายจึงมีลักษณะเป็นสัญญา ซึ่งสัญญาเกี่ยวกับการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ไม่สามารถจัดอยู่ในประเภทของเอกเทศสัญญาใดๆ ดังนั้น การคุ้มครองสิทธิของบุคคลจากการถูกรบกวนข้อมูลส่วนบุคคลจึงเกิดมีปัญหขึ้น กล่าวคือ สภาพของสิทธินั้นสามารถใช้อ้างได้เฉพาะกับคู่สัญญาเท่านั้น ไม่สามารถที่จะใช้อ้างกับบุคคลทั่วไป เช่น นาย ก ตกลงใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ และได้ตกลงยอมรับเงื่อนไขในการใช้บริการ ต่อมา นาย ข บุคคลภายนอกนำข้อมูลส่วนบุคคลของ นาย ก จากเว็บไซต์ดังกล่าวไปเผยแพร่โดย นาย ก มิได้ยินยอม กรณีนี้ นาย ก มีนิติสัมพันธ์กับผู้ให้บริการ แต่ไม่มีนิติสัมพันธ์ใดๆ ในทางสัญญากับนาย ข แต่ประการใด ในทางสัญญาทั้งนาย ก และนาย ข มิใช่คู่สัญญาที่จะสามารถบังคับให้กระทำการตามสัญญาได้

นอกจากนี้ในปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดแบบของนิติกรรมหรือสัญญามาตรฐานที่ทำให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไว้ กล่าวคือ ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่างบัญญัติข้อตกลงและเงื่อนไข (Term and Condition) ในการใช้บริการแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งผู้ให้บริการต้องจำยอมรับข้อตกลงและเงื่อนไขในการใช้นั้นก่อนจึงจะสามารถเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นได้ ซึ่งข้อตกลงและเงื่อนไขในการใช้บริการดังกล่าวนี้ ผู้ให้บริการไม่สามารถที่จะขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่างๆ ได้ เนื่องจากเป็นข้อตกลงและเงื่อนไขซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นผู้กำหนดขึ้นแต่ฝ่ายเดียว ด้วยเหตุดังกล่าวจึงก่อให้เกิดปัญหาผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ต้องเสียเปรียบและได้รับความเสียหาย ในกรณีที่ผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือผู้ให้บริการไม่กำหนดมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในข้อมูลส่วนบุคคลจนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นเข้ามาล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น หรือข้อตกลงที่ผู้ให้บริการยินยอมให้ผู้ให้บริการใช้โปรแกรมประยุกต์ต่างๆ เพื่อเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการได้ด้วย

กรณีที่สอง ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำละเมิด

สภาพปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งได้กระทำโดยผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้วยกันเอง เช่น การเฝ้าติดตามคุกคาม การติดต่อเพื่อขายตรง การนำข้อมูลหรือภาพมาเผยแพร่โดยผู้เป็นเจ้าของภาพไม่ได้ให้ความยินยอม เป็นต้น หรือเป็นกรณีที่บุคคลภายนอกซึ่งมิได้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นผู้ได้รับความเสียหาย เช่น การที่มีบุคคลนำข้อมูลหรือภาพของผู้อื่นซึ่งมิได้เป็นผู้ให้บริการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มาเผยแพร่ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยมิได้รับความยินยอม เป็นต้น เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าทั้งสองฝ่ายมิได้มีนิติสัมพันธ์ต่อกันในทางนิติกรรม ดังนั้น จึงต้องพิจารณากฎหมายลักษณะละเมิดซึ่งอาจนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และมาตรา 423 มาพิจารณาปรับใช้เพื่อให้ความคุ้มครอง ดังนี้

กรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ปัญหาข้อกฎหมายในการปรับใช้มาตรา 420 นั้น สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจัดเป็นสิทธิประเภทใดในความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 พบว่าได้กำหนดสิทธิมูลฐานที่การกระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายไว้ได้แก่ “สิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ซึ่งสิทธิใน

ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินนั้นได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้โดยชัดแจ้งตามกฎหมายซึ่งสามารถพิจารณาได้จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ดังนั้น การล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลดังกล่าวย่อมเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิของบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ด้วย แต่ทั้งนี้ สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้มีการบัญญัติไว้โดยเฉพาะในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 หากพิจารณาพฤติกรรมการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลหรือรูปภาพ จึงไม่อาจที่จะถือได้ว่าเป็นความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน

อย่างไรก็ตามสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 นี้ก็ได้ให้ความคุ้มครองโดยจำกัดอยู่เฉพาะสิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังได้บัญญัติถึง “สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง” ด้วย ดังนั้น คำว่า “สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง” จึงหมายความว่ารวมถึงสิทธิส่วนบุคคลซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่ง ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าสิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาฎีกาที่ 214/2487 ซึ่งวินิจฉัยว่า “สิทธิ หมายความว่าถึงประโยชน์อันบุคคลมีอยู่ แต่ประโยชน์จะเป็นสิทธิหรือไม่ก็แล้วแต่ว่าบุคคลอื่นมีหน้าที่เคารพหรือไม่ ถ้าบุคคลอื่นมีหน้าที่เคารพประโยชน์นั้นก็เป็สิทธิ” นอกจากนี้ศาลฎีกายังได้วางหลักเกี่ยวกับสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งว่าหมายความว่ารวมถึงสิทธิในนามหรือชื่อของบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 18 และสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 1346/2522) ดังนั้น สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งจึงสามารถขยายความออกไปได้กว้างกว่าสิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน

สำหรับสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคท้าย ดังนั้น หากพิจารณาความหมายของคำว่า สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หมายถึง ประโยชน์ที่บุคคลอื่นมีหน้าที่เคารพแล้วเมื่อสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ บุคคลอื่นย่อมมีหน้าที่ต้องเคารพสิทธิดังกล่าว ดังนั้น การล่วงละเมิดต่อสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลย่อมเป็นการกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การให้ความคุ้มครองแก่สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 นั้นจะต้องอาศัยการตีความแบบขยายความเพื่อให้ครอบคลุมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการให้ความคุ้มครองในลักษณะเดียวกันกับสิทธิทั่วไปอื่นๆ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน ชีวิต

ร่างกาย อนามัย เป็นต้น โดยมีได้มุ่งคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลอย่างครอบคลุม เนื่องจากสิทธิดังกล่าวกับสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะที่แตกต่างกัน

ประการที่สอง ปัญหาองค์ประกอบทางกฎหมายของมาตรา 420 จะต้องประกอบด้วย การกระทำต่อผู้อื่น “โดยผิดกฎหมาย” ซึ่งการกระทำนั้นจะต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดโดยชัดแจ้งด้วยหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นการกระทำความผิดไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น หากเป็นการกระทำที่กฎหมายมิได้บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด เช่น นาย ก นำภาพถ่ายของนางสาว ข ขณะเดินเที่ยวอยู่ในห้างสรรพสินค้า ซึ่งถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ไปเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยมิได้รับความยินยอมจากนางสาว ข ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่มีกฎหมายใดบัญญัติว่าการกระทำของนาย ก เป็นความผิด นาย ก ก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 แต่อย่างใด แม้โดยแท้ที่จริงแล้วนางสาว ข อาจไม่พอใจการกระทำของนาย ก เนื่องจากขณะที่เดินเที่ยวอยู่ในห้างสรรพสินค้าเป็นเวลาทำงาน หรือการที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งไม่มีกฎหมายใดบัญญัติว่าเป็นความผิด เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่มีการกระทำนั้นไม่ผิดกฎหมายแต่ผลร้ายหรือความเสียหายได้เกิดขึ้นแก่สังคมโดยรวม เช่น ผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นำเอาคลิปวิดีโอการชุมนุมทางการเมืองออกเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ซึ่งทั้งคลิปวิดีโอที่นำออกเผยแพร่นี้ได้ปรากฏภาพ รูปร่าง ลักษณะ สำเนียง และน้ำเสียงของแกนนำผู้ชุมนุมซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสิ้น) จากการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดผลตามมาคือมีการวางแผนลอบสังหารของบุคคลอื่น หรือก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคม เป็นต้น การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในลักษณะนี้ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติว่าเป็นความผิด และข้อมูลส่วนบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองนี้ก็กำหนดไว้ก็เฉพาะแต่การใช้ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลไปกระทำการให้เกิดความเสียหายแก่ตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเท่านั้น แต่ในปัจจุบันการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปเผยแพร่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมโดยรวมและความมั่นคงแห่งรัฐได้

กรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณของบุคคลอื่น กิตติ หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นกิตติ ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริงแต่หากควรจะได้” เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า

กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิที่เกี่ยวกับชื่อเสียงของบุคคล ซึ่งสิทธิดังกล่าวอาจปรับเข้าได้กับ “สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 แต่เนื่องจากสิทธิเกี่ยวกับชื่อเสียงนั้นเป็นนามธรรมและมีลักษณะเฉพาะจึงได้บัญญัติไว้เป็นบทเฉพาะจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และมีถ้อยคำใกล้เคียงกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคสอง ปัญหาข้อกฎหมายในการปรับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 นั้น สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

ประการแรก ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 มีความหมายแคบกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 วรรคสอง เนื่องจากมาตรา 35 วรรคสอง กำหนดการกระทำอันเป็นการกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว คือการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพ แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 นั้น จำกัดเฉพาะข้อความมิได้รวมถึงภาพด้วย ดังนั้น หากเป็นกรณีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งภาพแม้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงแล้ว ย่อมไม่อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 แต่อย่างใด เช่น นาย ก นำภาพนาย ข ซึ่งเป็นผู้พิพากษากำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ข้างถนนด้านหลังเป็นสถานบริการอาบอบนวด เผยแพร่ลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์ แล้วนาย ค เข้ามาโพสต์ข้อความด้านล่างภาพว่า “หมดแรงเลยหรือท่าน” ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่า นาย ข เพิ่งเข้าไปใช้บริการสถานอาบอบนวดจนหมดเรี่ยวแรงจึงต้องมานั่งพักรับประทานอาหารด้านหน้า ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณของนาย ข ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว นาย ข เพียงแต่ขับรถผ่านมาและแวะรับประทานอาหารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น มิได้เข้าไปยังสถานบริการอาบอบนวดซึ่งอยู่ด้านหลังแต่อย่างใด การกระทำของนาย ก ไม่เข้ากรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 เพราะเพียงแต่นำภาพของนาย ข มาเผยแพร่เท่านั้นมิได้มีการเขียนข้อความประกอบแต่อย่างใด หรือการที่นาย ก นำภาพที่นางสาว ข ไปร่วมหลับนอนกับ นาย ค มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ดังนี้ย่อมไม่เข้าองค์ประกอบของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 เป็นต้น

ประการที่สอง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 มีเงื่อนไขว่าข้อความที่กล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายนั้นต้องเป็นข้อความที่ฝ่าฝืนต่อความจริง หากข้อความที่กล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายนั้นเป็นข้อความจริงโดยเนื้อหาแล้ว แม้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลแล้ว ก็ไม่อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 ด้วยเช่นกัน เช่น นาย ก นำเอาชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของนาย ข เผยแพร่ลงบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยนาย ข มิได้ยินยอม เป็นเหตุให้บรรดาเจ้าหน้าที่ของนาย ข ติดตามทวงหนี้ถึงที่บ้าน และทางโทรศัพท์ตลอดเวลาจนนาย ข ไม่ได้ทำงาน หรือการที่นาย ก นำภาพที่นางสาว ข ไปร่วมหลับนอนกับ นาย ค

มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลจริง ดังนั้นย่อมไม่เข้าองค์ประกอบของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยังมีช่องว่างทางกฎหมายหลายประการที่ไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่ผู้ให้บริการได้อย่างสมบูรณ์

4.1.3 ปัญหาการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา

สิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามแนวความคิดที่ว่าสิทธิประเภทนี้เป็นสิทธิที่มีมาตั้งแต่แรกเกิด และเป็นสิทธิที่ปลอดจากการแทรกแซงจากรัฐและบุคคลอื่นที่มีผู้ใช้ทรงสิทธินั้นมิอาจล่วงล้ำเข้ามายุ่งเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวนี้ได้ โดยสิทธิความเป็นส่วนตัวนี้ได้มีการพัฒนาและถูกตีความโดยคำพิพากษาของศาลว่าเป็นสิทธิที่ปลอดจากการเข้าถึงเอาหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในเรื่องส่วนตัวของบุคคลและเป็นสิทธิที่ปลอดจากการเผยแพร่โดยมิชอบและไม่เป็นที่ปรารถนาของบุคคลผู้ทรงสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้น และให้หมายความรวมถึงไปถึงสิทธิที่จะเป็นอิสระจากการโฆษณาเผยแพร่ถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งสาธารณะชนไม่มีความเกี่ยวข้องหรือได้ประโยชน์ในเรื่องนั้นหรือปลอดจากการก้าวล่วงละเมิดโดยมิชอบต่อกิจกรรมส่วนตัวที่จะเป็นการทำลายหรือเป็นสาเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานทางจิตใจ ทำให้ได้รับความอับอายหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงตามความรู้สึกของวิญญูชน หรือเป็นสิทธิที่จะดำรงชีวิตได้อย่างสันโดษ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาพบว่าไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการล่วงละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะ แต่มีฐานความผิดที่พอจะนำมาปรับใช้ได้ คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานเปิดเผยความลับ และจากการศึกษาพบว่ามีปัญหาการปรับใช้กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์หลายประการ ดังนี้

(1) กรณีการปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาท

ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยส่วนใหญ่มีความประสงค์ที่จะให้บริการดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านสังคม เช่น การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ทั้งในลักษณะของข้อความ บทสนทนา ภาพกิจกรรม เป็นต้น พฤติกรรมการล่วงละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลอื่นจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ การนำข้อมูลหรือภาพของบุคคลอื่นมาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ การกระทำในลักษณะดังกล่าวนี้สามารถปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่

น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท” และหากมีการกระทำในลักษณะโฆษณาที่ปรับเข้ากับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 บัญญัติว่า “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณา ด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น” เมื่อพิจารณาจากมาตรา 326 มิได้จำกัดวิธีการใด ๆ ว่าจะต้องกระทำด้วยวาจาเท่านั้น ดังนั้น การใส่ความด้วยภาพถ่าย ภาพวาด ข้อความ ถือว่าถือได้ว่าเป็นการ “ใส่ความ” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ได้เช่นกัน

ปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการปรับใช้ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 นั้นมีอยู่หลายประการ ซึ่งพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 การกระทำนั้นต้องเข้าองค์ประกอบว่าเป็นการใส่ความผู้อื่นในประการที่ผู้นั้นอาจเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง แต่อย่างไรก็ตามบางพฤติกรรมของการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ อาจไม่เข้าองค์ประกอบนี้ เช่น นาย ก นำภาพของนางสาว ข ขณะนอนหลับ มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ดังนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับใช้ความผิดฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากไม่อาจพิจารณาได้ว่าลักษณะภาพของนางสาว ข นั้น ทำให้นางสาว ข เสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังแต่อย่างใด กรณีนี้หากพิจารณาจากหลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว นางสาว ข ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิในการกำหนดและตัดสินใจในข้อมูลส่วนบุคคลของตนว่าจะถูกเผยแพร่หรือไม่ ดังนี้ ก็ต้องถือว่า นางสาว ข ถูกละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว แต่กฎหมายอาญาในส่วนนี้ไม่อาจคุ้มครองได้ หรือการที่นาย ก นำข้อมูลชื่อ-ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของนางสาว ข ซึ่งขั้บรณชนคนตาบอดบนทางด่วนออกเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ จนเป็นเหตุให้คนที่ไม่พอใจการกระทำของนางสาว ข โทรศัพท์ไปต่อว่าตลอดเวลา ดังนี้ ต้องถือว่า นางสาว ข ถูกละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว แต่กฎหมายอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่อาจที่จะให้ความคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของข้อมูลในส่วนนี้ได้ เป็นต้น

ประการที่สอง ปัญหาการปรับใช้ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญานั้น สามารถนำมาปรับใช้ได้ต่อเมื่อมีการเผยแพร่ข้อมูลไปยังบุคคลที่สามในลักษณะของการใส่ความแล้วเท่านั้น

ดังนั้น ในกรณีของการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยมิได้รับความยินยอม แต่ผู้ที่ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลยังมิได้ทำการเผยแพร่ข้อมูลต่อไปยังบุคคลที่สามก็ยังไม่สามารถปรับใช้ฐานความผิดนี้ได้ เช่น นาย ก เข้าไปในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมของนาย ข แล้วทำการบันทึก

ข้อมูลซึ่งเป็นภาพถ่ายของนาย ข ในเว็บไซต์ดังกล่าวไว้ แต่นาย ก ยังมิได้ทำการเผยแพร่ภาพดังกล่าวไปยังเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ กรณีเช่นนี้จึงไม่สามารถนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และมาตรา 328 มาปรับใช้ได้เลย ส่งผลให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการมิได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ

(2) กรณีการปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานเปิดเผยความลับ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในความผิดฐานเปิดเผยความลับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 322¹⁶⁷ มาตรา 323¹⁶⁸ และมาตรา 324¹⁶⁹ จะเห็นได้ว่ากฎหมายมีความประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นความลับ และการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเท่านั้น แต่หากเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่มีลักษณะไม่ถึงระดับที่เป็นความลับแต่มีความสำคัญเมื่อนำไปพิจารณาประกอบข้อมูลอื่น เช่น ชื่อ ที่อยู่ ภาพถ่าย เป็นต้น หากมีการนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานเปิดเผยความลับได้ ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจึงไม่อาจที่จะได้รับความคุ้มครองจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 323 และมาตรา 324 แล้วจะเห็นได้ว่ามุ่งเน้นไปที่คุณสมบัติของตัวผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องเป็นผู้มีวิชาชีพและได้ล่วงรู้ความลับนั้น ดังนั้น หากผู้กระทำความผิดไม่ได้เป็นผู้มีวิชาชีพตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ การกระทำนั้นย่อมไม่อาจเป็นความผิดด้วยเช่นกัน

¹⁶⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 322 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใดๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมายโทรเลขหรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้ากระทำการนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.”

¹⁶⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 323 บัญญัติว่า “ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เกษตรกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความ หรือผู้สอบบัญชีหรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้น แล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรกเปิดเผยความลับของผู้อื่นอันตนได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน.”

¹⁶⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 324 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยเหตุที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ วิชาชีพ หรืออาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจ ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การค้นพบ หรือการนิมิตในวิทยาศาสตร์ เปิดเผยหรือใช้ความลับนั้น เพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.”

(3) ปัญหาบทกำหนดโทษทางอาญาไม่อาจป้องกันการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถกระทำได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อย และมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก โดยผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถเข้าไปใช้บริการได้โดยไม่จำกัดอายุ เพศ วุฒิภาวะ หรือช่วงเวลาในการใช้บริการแต่อย่างใด แม้ประมวลกฎหมายอาญาจะให้ความคุ้มครองรับรองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในบางกรณีก็ตาม แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจากการถูกละเมิดข้อมูลหรือภาพถ่ายไปเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เป็นเท็จหรือเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงก็ตามย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงมากกว่าการหมิ่นประมาทหรือเปิดเผยความลับในกรณีอื่น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถเผยแพร่ออกไปได้อย่างรวดเร็ว และขยายวงกว้างออกไปโดยไม่มีขอบเขตจำกัด และเป็นการยากที่จะทำการควบคุมหรือแก้ไขไม่ให้ข้อมูลถูกเผยแพร่ต่อไป

ดังนั้น แม้จะมีการลงโทษผู้ที่กระทำการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นแล้วก็ตาม แต่ผลร้ายที่เกิดจากการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นยังคงมีอยู่ ผู้ที่ถูกล่วงละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถลบล้างผลแห่งการถูกล่วงละเมิดนั้นได้ แม้จะมีบทลงโทษผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นใดที่มีบทลงโทษทางอาญาก็มิได้เป็นการเพียงพอที่จะห้ามปราม ป้องกันการล่วงละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นได้ และเมื่อพิจารณาจากบทลงโทษในอัตราที่สูงที่สุดของความผิดฐานเปิดเผยความลับ คือ จำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือบทลงโทษสูงสุดในความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา คือ จำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท แต่ทั้งนี้การที่กฎหมายอาญากำหนดบทลงโทษขึ้นสูงสำหรับความผิดฐานเปิดเผยความลับหรือการหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา อัตราโทษจำคุกขึ้นสูงสุดก็ไม่เกินสองปี เมื่อผู้กระทำความผิดเป็นผู้ล่วงละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลก็อาจจะได้รับการรอลงอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 วรรคแรก¹⁷⁰

¹⁷⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 วรรคแรก “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาล จะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึง ถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัยอาชีพและสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควรศาลจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะ ได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้”

เมื่อประมวลกฎหมายอาญาเปิดช่องให้การกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลอาจจะไม่ต้องรับโทษจำคุก หรือได้รับโทษจำคุกเพียงเล็กน้อย หรือโทษปรับตามกฎหมายอาญาซึ่งมีจำนวนไม่มาก โทษตามประมวลกฎหมายอาญาจึงมีอาจป้องกันการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์แต่อย่างใด อีกทั้งการลงโทษปรับและโทษจำคุกเพียงเล็กน้อยเช่นนี้อาจเป็นมูลเหตุชักจูงใจหรือส่งเสริมให้มีการกระทำความผิดผ่านช่องทางการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจำนวนที่มากขึ้นในอนาคต ประเด็นปัญหาตามประมวลกฎหมายอาญาตามที่ได้วิเคราะห์นี้จึงเป็นประเด็นปัญหาว่าบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาและโทษตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวจะมีความเหมาะสมต่อประเทศไทยซึ่งมีประชาชนใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมากหรือไม่

4.1.4 ปัญหาการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติขึ้นบนพื้นฐานของสังคมไทยในยุคที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่หลากหลายในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การทำธุรกรรมในด้านการเงิน นอกจากนี้ยังใช้เพื่อแสวงหาความบันเทิงหรือเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือในการให้บริการ หรือเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือการศึกษา ถึงแม้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับแล้วก็ตาม แต่เมื่อได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงขอบเขตและการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวแล้ว อาจทำให้เกิดข้อพิจารณาได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเพียงพอหรือไม่ในการปรับใช้เพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้เขียนขอวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการปรับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังต่อไปนี้

4.1.4.1 ปัญหาการปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 บัญญัติว่า “ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นโดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว อันเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

องค์ประกอบสำคัญของการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 คือ ผู้กระทำจะต้องมีการส่งข้อมูลโดยการปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลและส่งผลให้ไม่อาจตรวจสอบได้ทางระบบ

คอมพิวเตอร์ และการกระทำความผิดกล่าวเป็นการรบกวนการใช้คอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น ลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 เช่น การส่งอีเมลล์จำนวนมากจนเกิดการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น หรือที่เรียกว่า “Spamming” เป็นต้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวบัญญัติขึ้น เพราะมีการกระทำในลักษณะดังกล่าวจำนวนมาก

ปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อนำพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 มาปรับใช้กับการกระทำอันเป็นการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยวิธีการส่งรูปภาพของผู้อื่น โดยปกปิดแหล่งที่มาของการส่งข้อมูล หากการส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการรบกวนการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น จึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 แต่หากการกระทำความผิดกล่าวไม่ก่อให้เกิดการรบกวนการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นแล้วย่อมไม่ครบองค์ประกอบที่จะถือเป็นความผิดตามมาตรา 11 ได้ เช่น นาย ก. ส่งภาพของนางสาว ข. โดยปกปิดแหล่งที่มาของการส่งด้วยวิธีใช้ข้อมูลปลอมในการสมัครใช้บริการเว็บไซต์ หากการส่งภาพดังกล่าวเป็นการส่งไปยังผู้ให้บริการจำนวนมากอันเป็นการรบกวนการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้อื่นจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 แต่หากนาย ก. มิได้ปกปิดแหล่งที่มาของการส่งโดยการแสดงตนว่าเป็นผู้ส่ง หรือการส่งข้อมูลยังไม่ถึงขั้นเป็นการรบกวนการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นแล้วก็ไม่ครบองค์ประกอบที่จะถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 11 ได้ เป็นต้น

4.1.4.2 ปัญหาการปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าสามารถนำมาปรับใช้กับการส่งข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้ในบางกรณี ซึ่งผู้เขียนขอวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 ดังต่อไปนี้

กรณีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (1) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แล้วจะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็ยังมีข้อที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ประการแรก องค์ประกอบที่ว่า “โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย” พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 มีขอบเขตที่กว้างกว่าในแง่ของผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดจากข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้น กล่าวคือความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางอาญาจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าเป็นกรณีใส่ความบุคคลในกลุ่มหรือหมู่คณะนั้นโดยไม่เจาะจงหรือไม่อาจเข้าใจได้ว่าหมายถึงบุคคลใดโดยเฉพาะย่อมไม่อาจถือเป็นการใส่ความผู้อื่น เว้นแต่กรณีที่สามารเข้าใจได้ว่าหมายถึงทุกคนในกลุ่มนั้น (คำพิพากษาฎีกาที่ 295/2505) แต่หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (1) และ(2) พบว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ซึ่งไม่ได้ก่อความเสียหายแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ แต่อาจก่อให้เกิดความตระหนกต่อประชาชนโดยทั่วไปก็ถือเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

ประการที่สอง องค์ประกอบในส่วนความจริงหรือความเท็จของข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างใส่ความ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับระหว่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 กับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 พบว่าลักษณะของความจริงหรือเท็จของข้อเท็จจริงนั้นๆ มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ความจริงหรือเท็จของข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างมิได้เป็นข้อสาระสำคัญ กล่าวคือ หากมีการกล่าวขึ้นข้อเท็จจริงไม่ว่าข้อเท็จจริงนั้นจะเป็นความจริงหรือเป็นความเท็จ ถ้าการกระทำดังกล่าวจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แต่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (1) นั้น จะต้องเป็นข้อมูล

ปลอมหรือเท็จเท่านั้น ซึ่งข้อมูลปลอมหรือข้อมูลเท็จนี้หากว่าน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ย่อมเป็นความผิด เช่น นาย ก. นำภาพที่แอบถ่ายนาง ข. ซึ่งเป็นภรรยาของนาย ก. ขณะนั่งรถเข้า โรงแรมมารูตกับนาย ง. มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ภาพที่นาย ก. ถ่ายมาจึง เป็นข้อมูลจริงมิใช่ข้อมูลปลอมหรือเท็จ ข้อมูลดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่นาง ข. จึงเป็น ความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (1) ซึ่งจำกัดไว้เฉพาะการนำเข้าสู่ระบบซึ่งข้อมูลปลอม หรือเท็จเท่านั้น การกระทำความผิดดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิด และเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วย การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (4) แล้ว จะเห็นได้ว่าข้อมูล ดังกล่าวยังไม่ถึงขั้นเป็นข้อมูลลามกอนาจาร จึงไม่อาจปรับใช้มาตราดังกล่าวเพื่อการให้ความ คู้ครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ เป็นต้น

กรณีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (2) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเกี่ยวข้องกับการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่ง ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ดังนี้ แม้ว่าข้อมูลนี้จะไม่ได้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือนิติบุคคลใดนิติบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะแต่ก็อาจเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (2) ได้ หากข้อมูลดังกล่าวน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่น ตระหนกแก่ประชาชน อย่างไรก็ตามภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่จะเป็นความผิดตามมาตรานี้ จะต้องเป็นข้อมูลอันเป็นเท็จเท่านั้น หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องก็ไม่ใช่ความผิดแต่ ประการใด

กรณีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (3) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในมาตรานี้มิได้นำความจริงหรือความ เท็จเข้ามาเป็นองค์ประกอบความผิดด้วย กล่าวคือ หากข้อมูลนั้นเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ของราชอาณาจักรหรือเป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายก็เข้าองค์ประกอบตามพระราชบัญญัติว่า ด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (3) แต่อย่างไรก็ตามโดย ปกติแล้วภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลโดยทั่วไปย่อมไม่อยู่ในลักษณะของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (3) เว้นแต่เป็นภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลสำคัญซึ่งหากนำออกเผยแพร่อาจส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงของรัฐ

กรณีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (4) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ห้ามมิให้นำเอาข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ซึ่งความผิดดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยข้อมูลอันมีลักษณะลามกและประชาชนทั่วไปจะต้องเข้าถึงได้ หากไม่ครบองค์ประกอบดังกล่าวทั้งสองประการย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 14 (4) ดังนั้น จึงเกิดประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

ประการแรก ปัญหาว่าเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถที่จะตั้งค่าความเป็นส่วนตัวส่วนตัวโดยอนุญาตให้เฉพาะบุคคลในเครือข่ายสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลนั้นได้เท่านั้น จะถือว่าอยู่ในองค์ประกอบในส่วนที่ว่า “ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้” หรือไม่ เช่น นาย ก. นำภาพลามกอนาจารของนางสาว ข. มาลงไว้ในอัลบั้มภาพของตนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ แต่นาย ก. ได้ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวส่วนตัวไว้ไม่ให้ผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยทั่วไปเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าประชาชนโดยทั่วไปไม่อาจที่จะเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ แต่อย่างไรก็ตามหากบุคคลใดส่งคำขอไปยังนาย ก. แล้วนาย ก. จะอนุญาตทั้งสิ้น ทำให้ผลสุดท้ายแล้วประชาชนโดยทั่วไปก็สามารถเข้าถึงข้อมูลภาพลามกอนาจารของนางสาว ข. ได้นั่นเอง เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายว่าสามารถถือได้ว่าเป็นกรณีที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้หรือไม่

ประการที่สอง ปัญหาในการพิจารณาว่าภาพลักษณะใดจัดเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันลามกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (4) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีได้บัญญัตินิยามของคำว่า “ลามก” ไว้ จึงต้องทำการศึกษาวิเคราะห์จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกา เช่น ภาพลามกของกลางเป็นภาพหญิงสาวซึ่งมีบางภาพเปิดเผยเต้านมอย่างโจ่งแจ้ง ส่วนที่อวัยวะเพศแม้จะมีอาภรณ์ปกปิดไว้แต่ก็ได้ปกปิดไว้อย่างหมิ่นเหม่ เป็นภาพลามก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 630/2533) ภาพหญิงเปลือยกายมีแหล่คลุมตัวมือข้างหนึ่งกุ่มนมอีกข้างหนึ่งกุ่มอวัยวะเพศ แม้ไม่เห็นอวัยวะเพศอย่างชัดเจนแต่ภาพก็มีลักษณะเป็นการยั่วยุ กามารมณ์ก็เป็นภาพลามก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3510/2531) แต่อย่างไรก็ตามหากภาพของบุคคลอื่นที่นำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยผู้ปรากฏอยู่ในภาพมิได้ให้ความยินยอม นั้นซึ่งภาพมิได้มีลักษณะลามกอนาจารก็ไม่อาจปรับเข้ากับมาตรา 14 (4) ได้แม้ภาพนั้นจะละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลก็ตาม เช่น การนำภาพของหญิงสาวใส่ชุดว่ายน้ำขณะว่ายน้ำในสระเพื่อออกกำลังกายออกเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยหญิงสาวมิได้ให้ความยินยอม ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 14 (4) เพราะมิใช่ภาพลามกอนาจาร เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของหญิงสาวคนดังกล่าวไม่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา

4.1.4.3 ปัญหาการปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 บัญญัติว่า “ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น คัดต่อ เดิม หรือตัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ผู้กระทำไม่มีความผิด

ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรานี้แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่ชื่อเสียงของบุคคลและมีลักษณะใกล้เคียงกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 326 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (4) แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 มีขอบเขตจำกัดอยู่เฉพาะกรณีข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่นเท่านั้น และจะต้องเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น หรือคัดต่อ หรือตัดแปลงเท่านั้น หากภาพดังกล่าวจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 เช่น นาย ก. นำภาพใบหน้าของนางสาว ข. มาตัดต่อใส่ลงไปในภาพของผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งกำลังกอดอยู่กับนาย ค. ดังนี้ แม้ภาพดังกล่าวยังไม่ถึงขั้นลามกอนาจารตาม มาตรา 14 (4) แต่ก็อาจทำให้นางสาว ข. เสื่อมเสียชื่อเสียงอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 326 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 เป็นต้น

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์บทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 พบว่าเกิดปัญหาข้อกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ดังต่อไปนี้

ประการแรก การกระทำที่จะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 นั้น จะต้องเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น หรือตัดต่อ หรือคัดแปลงเท่านั้น หากเป็นภาพที่แท้จริงย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 16 นี้ แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอายก็ตาม ซึ่งสามารถพิจารณาจากข้อเท็จจริง ดังนี้ นาย ก. นำภาพของนาง ข. ซึ่งเป็นภริยาของนาย ค. ขณะนั่งกอดจูบกับนาย ง. ในสวนสาธารณะแห่งหนึ่งมาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยภาพนั้นมีได้ผ่านการตัดต่อดัดแปลงแต่อย่างใด กรณีนี้ นาง ข. อาจได้รับความเสียหายแม้จะเป็นภาพจริงก็อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ได้ แต่ไม่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 เพราะผู้กระทำได้ตัดต่อ ดัดแปลงภาพแต่ประการใด นอกจากนี้การกระทำความผิดดังกล่าวก็ไม่เข้าองค์ประกอบของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 14 (1) ทำให้ผู้กระทำการเผยแพร่ภาพดังกล่าวไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เลย

ประการที่สอง ปัญหาการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งไม่มีความผิดทั้งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 เนื่องจากเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แล้วพบว่ามิได้มีการบัญญัติองค์ประกอบความผิดในกรณีที่ “น่าจะก่อให้เกิดอับอาย” ไว้ดังเช่นพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 ดังนั้น จึงมีความหมายกว้างกว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และหากพิจารณาจากข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้แล้วอาจเกิดปัญหาในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ดังนี้ นาย ก. ถ่ายภาพนาง ข. ขณะใส่ชุดว่ายน้ำนอนอาบแดดอยู่ริมสระว่ายน้ำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ไม่ถือว่าเป็นความผิดเพราะการกระทำความผิดดังกล่าวไม่ถึงขนาดที่จะทำให้นาง ข. ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง แต่หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาตรา 16 อาจถือได้ว่าน่าจะก่อให้เกิดอับอายได้ แต่เนื่องจากภาพดังกล่าวเป็นภาพจริงผู้กระทำได้ตัดต่อ ดัดแปลงภาพแต่ประการใด จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 16 นี้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการล่วงละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของนาง ข. แล้ว เนื่องจากภาพถ่ายถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลเพราะสามารถระบุตัวผู้เป็นเจ้าของภาพได้ นาง ข. ในฐานะผู้เป็นเจ้าของข้อมูลจึงมีสิทธิที่จะตัดสินใจที่จะเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของตนออกไปสู่สาธารณะ เมื่อวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าการกระทำอันเป็นการล่วงละเมิด

สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีหลายกรณีที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 ไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ดังนั้นการตีความตัวบทกฎหมายนั้นจึงต้องตีความในลักษณะเดียวกันกับกฎหมายอาญา กล่าวคือต้องตีความอย่างเคร่งครัดตามตัวอักษร จะตีความโดยขยายความหรืออนุโลมไม่ได้ แม้พระราชบัญญัตินี้จะมีบทบัญญัติให้การคุ้มครองรับรองข้อมูลส่วนบุคคลไว้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงมิได้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยรอบด้าน พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มุ่งหมายที่จะลงโทษผู้กระทำการปลอมแปลงข้อมูลส่วนบุคคล หรือลงโทษผู้ที่นำเข้าสู่ระบบซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความจริงแต่มีลักษณะอันลามกเท่านั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดยังสามารถใช้ช่องทางการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลในลักษณะที่กว้างขวางรวดเร็ว และสามารถขยายออกไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

4.1.5 ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในอนาคต

ในสังคมปัจจุบันมีการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลายเพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างผู้ใช้บริการ จึงก่อให้เกิดปัญหาการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมากซึ่งนับวันยิ่งส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอย่างกว้างขวาง ข้อมูลจากศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ (Thai CERT) พบว่าในปี 2555 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 ที่มีการแจ้งเหตุภัยคุกคามมากที่สุด¹⁷¹ รูปแบบที่มีการแจ้งภัยคุกคามมากที่สุดคือรูปแบบการหลอกลวงให้เปิดเผยและการปลอมแปลงข้อมูลส่วนบุคคล ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยนั้นยังไม่ชัดเจน และแยกกันกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ ถึงแม้ว่าจะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แล้วก็ตาม แต่แนวโน้มของปัญหาการคุกคามข้อมูลส่วนบุคคลและการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลกลับมิได้ลดลงแต่อย่างใด

¹⁷¹ ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT). (2555). สถิติภัยคุกคาม ประจำปี พ.ศ. 2555. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2555, จาก

จากที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศจะเห็นได้ว่า แนวทางในการบัญญัติกฎหมายของประเทศต่างๆ ได้บัญญัติห้ามมิให้มีการโอนถ่ายข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศนั้น เมื่อเป็นดังนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ในชีวิตปัจจุบันมากยิ่งขึ้น วิธีการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจึงมีความสลับซับซ้อนและเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอทำการวิเคราะห์ปัญหาในการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่อไปในอนาคต ดังต่อไปนี้

4.1.5.1 ปัญหาการตีความคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”

ปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการวิเคราะห์ประการแรก คือ ปัญหาคำนิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เนื่องจากการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะต้องกำหนดขอบเขตความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลเสียก่อนว่าหมายความว่ารวมถึงสิ่งใดบ้าง เพื่อนำไปสู่การกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่อไป

จากการศึกษาพบว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จะได้บัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในมาตรา 35 วรรคท้าย โดยผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ส่วนบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 56 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียนนั้น มุ่งเน้นไปที่สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคล หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับข้อมูลข่าวสารสาธารณะดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วก็คือ “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” นั่นเอง ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าไม่มีบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญที่ให้ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยชัดแจ้ง ในการศึกษาคำนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลจึงต้องพิจารณาคำนิยามในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ดังนี้

ประการแรก คือ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศไทยแล้วพบว่าได้ให้ความหมายหรือคำนิยามและขอบเขตของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้อย่างจำกัดค่อนข้างแคบ คือ

เน้นความเป็น “ข้อมูลส่วนบุคคล” เฉพาะแต่ข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายในต่างประเทศกลับนิยามความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ค่อนข้างกว้าง โดยให้หมายความรวมถึงข้อมูลทางอ้อมที่อาจจะระบุตัวบุคคลได้ ก็อยู่ในความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ทั้งสิ้น โดยสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

คำนิยาม “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 หมายความว่า “ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน” ซึ่งคำว่า “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน” นี้มีความหมายอย่างกว้าง โดยอาจจะหมายความถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลก็ได้หรือคณะบุคคลก็ได้ เช่น บริษัทจำกัด มูลนิธิหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่ทางราชการเก็บรักษาไว้หรือควบคุมดูแลอยู่ แต่ความหมายของนิยามดังกล่าวก็ยังไม่ชัดเจนว่าอย่างไรเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล คงทราบเพียงว่าข้อมูลข่าวสารที่ทางราชการมีหรือเก็บรักษาอยู่นั้นประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับราชการ โดยแท้ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รายงานการประชุม เป็นต้น และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกชนที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ เช่น ข้อมูลการจดทะเบียนสิทธิต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 4 ก็ได้ให้คำนิยามคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ไว้ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย”

เมื่อพิจารณาคำนิยามของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลในกฎหมายต่างประเทศนั้น จะเห็นได้ว่าในประเทศอังกฤษได้ให้นิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่า “Personal data” (ข้อมูลส่วนบุคคล) หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดาที่ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งสามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้จากข้อมูลนั้นเองและข้อมูลอื่นๆ ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล (Data controller) หรืออาจอยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลในอนาคต ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เสียชีวิตแล้วหรือเป็นข้อมูลของนิติบุคคลจะไม่ได้รับการรับรองคุ้มครองตาม Data Protection Act 1998 อย่างไรก็ตาม หากข้อมูลของนิติบุคคลมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดา เช่น ชื่อและที่อยู่ของลูกค้าจากรวมอยู่ด้วย ข้อมูลเหล่านั้นก็ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตาม Data Protection Act 1998 เป็นต้น

สำหรับประเทศญี่ปุ่นได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Information-Kojin Joho) หมายถึง บรรดาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลธรรมดาที่อาจใช้ในการระบุตัวบุคคลได้ เช่น ชื่อ วันเดือนปีเกิดหรือข้อมูลข่าวสารใดๆ ซึ่งอาจนำไปเปรียบเทียบหรือประกอบกับข้อมูลข่าวสารอื่นเพื่อใช้ในการระบุตัวบุคคลได้ ข้อมูลของผู้ตายและนิติบุคคลจึงไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ เว้นเสียแต่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือกระทบต่อข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดาที่อาจได้รับการคุ้มครองในฐานะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดานั้นๆ เอง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 ได้ให้นิยามข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวบุคคลเท่านั้นไม่ว่าผู้นั้นจะยังคงมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม โดยไม่ได้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารของนิติบุคคลหรือองค์กรเอกชนใด และในมาตรา 21 ก็ได้บัญญัติให้ความหมายของคำว่า “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวต้องเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ และเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐเท่านั้น เพราะถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนก็จะไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลให้ชัดเจนว่า หมายความว่ารวมถึงสิ่งใดบ้าง เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสัมฤทธิ์ผลได้อย่างสมบูรณ์

ประการที่สอง ปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 กล่าวคือ โดยปกติข้อมูลข่าวสารของราชการมักจะปรากฏข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับตัวบุคคลปะปนอยู่ด้วย เช่น รายงานการประชุม รายงานการสอบสวน เป็นต้น จึงก่อให้เกิดปัญหากับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบว่าจะมีหลักเกณฑ์อย่างไรในการแยกแยะประเภทของข้อมูลข่าวสารระหว่างข้อมูลข่าวสารของราชการโดยทั่วไปซึ่งสามารถเปิดเผยได้ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของทางราชการ และข้อมูลข่าวสารทางประวัติศาสตร์ซึ่งเอกสารบางเรื่องมีเงื่อนไขเวลาในการเปิดเผยกำกับอยู่ และจะมีขอบเขตในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้เพียงใด เพราะบางเรื่องอาจมีข้อมูลข่าวสารหลายประเภทปะปนในเรื่องเดียวกัน เช่นนี้ ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความลังเลและมีแนวโน้มที่จะใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารมากกว่าที่จะทำการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ประการที่สาม ปัญหาการตีความนิยามความหมายและขอบเขตของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย

ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติคือ เมื่อหน่วยงานราชการได้รับคำร้องขอจากประชาชนให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว หน่วยงานราชการนั้นก็มักจะปฏิเสธคำร้องขอดังกล่าวนั้น โดยอ้างว่าเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หน่วยงานราชการจึงไม่มีอำนาจเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวแก่ผู้ร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลได้ แต่เมื่อประชาชนผู้ร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลนั้นอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธของหน่วยงานรัฐในการไม่เปิดเผยข้อมูลตามที่ประชาชนร้องขอไปยังคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้รับคำอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธของหน่วยงานรัฐที่ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนได้ร้องขอแล้ว ที่ผ่านมาโดยส่วนใหญ่ก็จะวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นแก่ประชาชนที่ร้องขอ โดยให้เหตุผลว่าข้อมูลที่ประชาชนต้องการทราบไม่ได้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลแต่เป็นเพียงข้อมูลธรรมดาที่อยู่ในความครอบครองของราชการเท่านั้น เมื่อข้อมูลดังกล่าวไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย หน่วยงานของรัฐก็ต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวแก่ประชาชนผู้ร้องขอ ทั้งนี้การวินิจฉัยของคณะกรรมการส่วนใหญ่จะเป็นการให้เหตุผลประกอบคำสั่งโดยที่ไม่ได้อธิบายความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ว่ามีความหมายอย่างไรหรือให้คำนิยามและขอบเขตของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้แต่อย่างใด

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางกรณีที่ตั้งแม้จะเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่คณะกรรมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็มีคำสั่งให้เปิดเผย โดยอ้างว่าเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ หลักการดังกล่าวได้ปรากฏเป็นครั้งแรกในคำวินิจฉัยในเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งเรื่องมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายสถาบันการเงินธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเอกสารที่เข้าข่ายเป็นข้อมูลส่วนบุคคล คือ บันทึกของสำนักงานรักษาความปลอดภัยธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องสรุปประวัติและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่า ตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายสถาบันการเงินธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ ดังนั้น แม้ว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล แต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงานของรัฐคือธนาคารแห่งประเทศไทยและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะด้วย¹⁷² หลังจากนั้นเป็นต้นมาคำวินิจฉัยอื่นๆ ก็ได้ยึดถือตามแนวทางคำวินิจฉัยฉบับนี้เป็นบรรทัดฐานเรื่อยมา ดังจะเห็นได้ในคำวินิจฉัยเรื่องรายการเงินบริจาคของนักเรียนทุกคนย้อนหลัง 3 ปี พร้อมชื่อและจำนวนเงินที่บริจาคให้กับสมาคมฯ หรือการบริจาคให้กับโรงเรียนสาธิตฯ หรือการบริจาคให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ การเปิดเผยจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและความน่าเชื่อถือในการบริหารราชการที่โปร่งใสของจุฬาลงกรณ์

¹⁷² คำวินิจฉัยที่ สค 1/2542.

มหาวิทยาลัยยังกว่าจะกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลตามที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกล่าวอ้างมา¹⁷³ และนอกจากนี้ในคำวินิจฉัยเรื่องการเปิดเผยชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินสองแปลง มิใช่เป็นการเปิดเผยข้อมูลว่าผู้ใดมีโฉนดที่ดินกี่แปลง โฉนดที่ดินที่ใดบ้าง ซึ่งกรรมที่ดินถือได้ว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่เป็นกรณีที่ผู้อุทธรณ์ต้องการทราบเลขที่โฉนดและชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินของผู้อุทธรณ์ เนื่องจากมีที่ดินบางส่วนถูกทิ้งร้างให้เป็นที่ทิ้งขยะและเป็นที่อยู่อาศัยของงูพิษ และสุนัข ทำให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม แม้ว่าการขอให้เปิดเผยจะเป็นการรुकล้ำสิทธิส่วนบุคคลบ้าง แต่เมื่อคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและผู้อุทธรณ์มีส่วนได้เสียแล้ว ผู้อุทธรณ์มีสิทธิที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้¹⁷⁴

จะเห็นได้ว่าตามตัวอย่างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้วินิจฉัยโดยพิจารณาแต่เพียงว่าข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐหรือไม่เท่านั้น และการเปิดเผยนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือไม่ โดยมิได้พิจารณาไปถึงสาระหรือเนื้อหาของข้อมูล หรือสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลแต่อย่างใด แม้ว่าจะมีการรुकล้ำสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลบ้างก็สามารถเปิดเผยได้ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 มาตรา 14¹⁷⁵ และมาตรา 15¹⁷⁶ เท่านั้นที่ไม่อาจเปิดเผยได้

¹⁷³ คำวินิจฉัยที่ สค 9/2544.

¹⁷⁴ คำวินิจฉัยที่ สค 10/2544.

¹⁷⁵ มาตรา 14 บัญญัติว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้.”

¹⁷⁶ มาตรา 15 บัญญัติว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว.

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรुकล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร.

ซึ่งปัญหาของการให้คำนิยามของความเป็นข้อมูลส่วนบุคคลยังคงมิได้มีการบัญญัติให้มีลักษณะครอบคลุมเช่นเดียวกับต่างประเทศ และยังมีการให้คำนิยามของความเป็นข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับที่แยกจากกันเป็นเอกภาพแล้ว จึงอาจส่งผลให้การตีความข้อมูลส่วนบุคคลในอนาคตอาจเกิดปัญหาที่ยุ่งยากตามมา อีกทั้งปัญหาการตีความความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อปรับใช้แก่กรณีการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นับวันจะทวีเพิ่มจำนวน ผู้ใช้บริการมากขึ้นก็จะยังคงเป็นปัญหาอยู่ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยก็อาจเป็นไปได้

4.1.5.2 ปัญหาการแยกประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใดในการแบ่งแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคล การแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลนับเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บรวบรวม การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อความเหมาะสมกับข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภท จากการศึกษาพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Non-sensitive data) หมายถึง ข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคล ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานภาพสมรส และลักษณะทางกายภาพของบุคคล ข้อมูลใดๆ ดังกล่าวสามารถที่จะนำมาประมวลกันเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ลักษณะเฉพาะตัวบุคคลได้
- 2) ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive data) หมายถึง ข้อมูลที่ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลเป็นการเฉพาะ เป็นข้อมูลที่เป็นความลับหรือไม่พึงประสงค์ที่จะให้มีการเปิดเผย ข้อมูลประเภทนี้ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สถานะทางการเงิน

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดให้พระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่ากรณีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัตินี้.

ความเชื่อในลัทธิศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ประวัติสุขภาพ หรือข้อมูลอื่นใดที่กระทบความรู้สึกของผู้อื่นหรือประชาชน

เมื่อพิจารณาประเภทของข้อมูลดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปกับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวมีลักษณะแตกต่างกันในแง่ที่ว่าข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวมีลักษณะพิเศษกว่าหากมีการเปิดเผยอาจกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนทั่วไปในทางลบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณ และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลได้ เช่น การเปิดเผยลัทธิหรือความเชื่อในทางการเมืองการปกครองในบางสังคมอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สิน หรือการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมอาจทำให้ประชาชนในสังคมตั้งข้อรังเกียจได้ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อข้อมูลมีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวในระดับที่แตกต่างกัน การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละข้อมูลย่อมส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลแตกต่างกันไปตามประเภทของข้อมูล การประเมินประเภทข้อมูลส่วนบุคคลในประเด็นเกี่ยวกับความอ่อนไหวที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เป็นเจ้าของข้อมูลหากมีการเปิดเผยหรือล่วงรู้ข้อมูลนั้น สามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับต่ำ (Low-sensitivity) ข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวเนื่องจากข้อมูลเหล่านี้อาจช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีระดับความอ่อนไหวสูงขึ้น ข้อมูลประเภทนี้สามารถพบเห็นได้โดยง่ายจากบริการสาธารณะ เช่น วัน เดือน ปีเกิด ถิ่นที่อยู่ สัญชาติ ศาสนา เพศ หมายเลขโทรศัพท์ สถานที่ทำงาน หรืออาชีพ สถานภาพการแต่งงาน จำนวนบุตร อาชีพของบิดามารดา เป็นต้น

2) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลาง (Moderate-sensitivity) ข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมากในแง่ที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายเมื่อข้อมูลถูกนำเอาไปใช้ในทางที่ผิดอยู่ในระดับสูง ข้อมูลประเภทนี้ครอบคลุมไปถึงข้อมูลประเภทที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งมีความครอบคลุมในทุกเรื่องในชีวิต ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลางนี้มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูงและไม่ควรถูกเก็บรวบรวมไว้โดยสิ้นเชิง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมือง ประวัติการรักษาตัวในโรงพยาบาล เครื่องบ่งชี้ทางกายภาพที่มีลักษณะเฉพาะ หรือผู้รับผลประโยชน์ในกรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นต้น

3) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับสูง (High-sensitivity) ข้อมูลประเภทนี้ได้แก่ ข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติทางการแพทย์ พฤติกรรมทางเพศ หรือข้อเท็จจริงด้านอื่นๆ ในชีวิตของบุคคล ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือ

ลับเฉพาะ ข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหวสูงนี้จึงมีความสำคัญและไม่ควรถูกเก็บรวบรวมไว้โดยสิ้นเชิง

จากที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในการกำหนดประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าข้อมูลสามารถแบ่งแยกประเภทได้แต่ในลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น สามารถแยกเป็นประเภทได้ 2 ประเภท ข้อมูลข่าวสารทั่วไปกับข้อมูลข่าวสารที่มีความละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกของประชาชน ซึ่งในกรณีของข้อมูลข่าวสารทั่วไปนั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ไม่กระทบต่อความรู้สึกของบุคคลทั่วไปหรือผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่จะทำให้เกิดความอับอายหรือเสียชื่อเสียง แต่ข้อมูลข่าวสารที่มีความละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกของประชาชนนั้นเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความเชื่อในลัทธิศาสนาปรัชญา เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับทราบข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น ปัญหาที่สำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลคือจะต้องมีการแบ่งแยกประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจน เพื่อที่จะทำให้ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบถึงที่มาและเจตนารมณ์ในการห้ามการจัดเก็บ รวบรวม ใช้เปิดเผยข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการนำวิธีปฏิบัติสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปมาปรับใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวแตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าวได้

4.1.5.3 ปัญหาเรื่องการกำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล ตรวจสอบและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

ข้อมูลส่วนบุคคลถือเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐมีหน้าที่จะต้องให้การคุ้มครอง อีกทั้งในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่งผลให้ข้อมูลต่างๆ สามารถที่จะถูกส่งต่อจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็วและสามารถแพร่กระจายออกไปได้อย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ดังนั้น ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ทำหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ ดูแลในการเก็บรวบรวม การใช้ การเก็บรักษา การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนี้ เมื่อศึกษาวิเคราะห์กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศแล้วพบว่า

ประเทศอังกฤษ มีกฎหมายซึ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ Data Protection Act 1998 และมีองค์กรที่ควบคุมดูแล คือ คณะกรรมการเพื่อการควบคุม ดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เรียกว่า The Commissioner ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากราชินีของอังกฤษ โดยมีหน้าที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริม กำหนดหลักเกณฑ์แนวทางในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หรือที่เรียกว่า “แนวทางการปฏิบัติที่ดี” (Good Practice) เพื่อประโยชน์ในการประมวลผลข้อมูลและอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ควบคุม และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย และ

มีอำนาจในการพิจารณาคำร้องขอของผู้ได้รับความเสียหายในกรณีที่มีการละเมิดหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และภายหลังจากที่ได้รับคำร้องแล้วจะต้องพิจารณาโดยเร็ว รวมทั้งต้องแจ้งให้ทราบถึงผลการพิจารณาและมาตรการที่จะใช้บังคับ The Commissioner มีอำนาจพิจารณาลงโทษแก่ผู้กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย นอกจากนี้ The Commissioner ยังมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่เสนอต่อรัฐสภาด้วย

ประเทศออสเตรเลียก็มีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย คือ คณะกรรมการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว หรือ Private Commissioner ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบและให้การรับรองกฎข้อบังคับ (Self-regulations) ที่ออกโดยภาคเอกชน โดยกฎระเบียบหรือประมวลจริยธรรมดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับเมื่อได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ

เมื่อพิจารณาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยแล้ว พบว่าตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มี สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารราชการ มีหน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และมีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น เมื่อมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดองค์กรที่จะเข้ามาดูแลควบคุมให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง ปัญหาสำคัญคือองค์กรดังกล่าวควรมีรูปแบบอย่างไร และบุคคลที่จะเข้ามาควบคุมดูแลควรมีคุณสมบัติอย่างไร และมีหน้าที่ประการใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปตามหลักสากลและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้ใช้บริการในอนาคต

4.2 แนวทางแก้ไขปัญหการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เป็นสิทธิที่รัฐควรจะให้การรับรองคุ้มครองอย่างจริงจัง เนื่องจากในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในด้านต่างๆ ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคม สิ่งที่จะต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่งคือข้อมูลส่วนบุคคลที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ตและในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อาจถูกละเมิดได้โดยง่ายและนับวันยิ่งทวีความรุนแรงออกไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้น จากปัญหาที่ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์มาแล้วข้างต้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

4.2.1 แนวทางแก้ไขปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญยังขาดกฎหมายรองรับในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนหรือผู้ให้บริการ

จากการที่ประเทศไทยได้ให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้วแสดงว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว โดยบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับสูงสุดของประเทศ ซึ่งสิทธิความเป็นส่วนตัวนี้ ก็มีความหมายครอบคลุมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่การให้ความคุ้มครองโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมีลักษณะเป็นการให้ความคุ้มครองในระดับกว้างซึ่งโดยปกติแล้วไม่อาจที่จะวางหลักเกณฑ์หรือมาตรการต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นรายละเอียดได้อย่างครบถ้วนในรัฐธรรมนูญได้ ดังนั้น การบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญแต่เพียงอย่างเดียว จึงไม่อาจที่จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่ผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักสากล

ดังนั้น จากที่ได้ทำการวิเคราะห์ถึงปัญหาดังกล่าวในข้อ 4.1.1 ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเป็นการเฉพาะโดยกำหนดกรอบในการรักษาคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าข้อมูลส่วนบุคคลของตนจะได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้โดยยึดถือหลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขององค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านการเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) โดยกรอบที่ควรกำหนดไว้ในกฎหมายควรมีดังนี้

1) หลักข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ต้องชอบด้วยกฎหมายและต้องใช้วิธีการที่เป็นธรรมและเหมาะสม โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นต้องให้เจ้าของข้อมูลรู้เห็น รับรู้ หรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

2) หลักคุณภาพของข้อมูล คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมนั้น ต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นว่า “จะนำไปใช้ทำอะไร” และเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวจะต้องถูกต้อง สมบูรณ์ หรือทำให้เป็นปัจจุบันหรือทันสมัยอยู่เสมอ

3) หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ คือ ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ว่า ข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมนั้น เก็บรวบรวมไปเพื่ออะไร พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่เก็บรวบรวมหรือรักษาข้อมูลนั้น ตลอดจนกรณีที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นว่านั้น ไว้ให้ชัดเจน

4) หลักข้อจำกัดในการนำไปใช้ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น จะต้องไม่มีการเปิดเผย ทำให้มี หรือปรากฏในลักษณะอื่นใด ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้งในวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

5) หลักการรักษาความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล คือ จะต้องมีการมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม เพื่อป้องกันความเสี่ยงภัยใดๆ ที่อาจจะทำให้ข้อมูลนั้นสูญหาย เข้าถึง ทำลาย ใช้ ดัดแปลงแก้ไข หรือเปิดเผยโดยมิชอบ

6) หลักการเปิดเผยข้อมูล คือ ควรมีการประกาศนโยบายฯ ให้ทราบโดยทั่วกัน หากมีการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาแนวนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ก็ควรเปิดเผยหรือประกาศไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งให้ข้อมูลใดๆ ที่สามารถระบุเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐผู้ให้บริการ ที่อยู่ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

7) หลักการมีส่วนร่วมของบุคคล คือ ให้บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลได้รับแจ้งหรือยินยอมจากหน่วยงานของรัฐที่เก็บรวบรวมหรือจัดเก็บข้อมูลทราบว่า “หน่วยงานของรัฐนั้นๆ ได้รวบรวมข้อมูลหรือจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม”

8) หลักความรับผิดชอบ คือ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

9) หน่วยงานที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแลการจัดเก็บข้อมูล ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนและรับรองการประมวลผลข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ มีอำนาจหน้าที่ในการแนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบัญญัติกฎหมายนี้ในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล รวมถึงตรวจสอบดูแลผู้ประกอบการทางธุรกิจในการดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากนี้ต้องมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมต่างๆ เพื่อเผยแพร่และจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อรัฐสภา มีอำนาจในการอนุญาตหรือปฏิเสธการจัดเก็บเอกสารที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งทั้งยังมีอำนาจทั่วไปในการควบคุมและออกกฎระเบียบตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยกำหนดกรอบสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้นไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าวเพื่อให้การบังคับตามกฎหมายเป็นไปได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างเป็นรูปธรรม สิ่งที่สำคัญอีกประการคือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลข้อมูลส่วนบุคคลนี้จะต้องมีบุคลากรซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการติดต่อสื่อสาร

ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โปร่งใส โดยคำนึงถึงความถูกต้องและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเป็นสำคัญ

4.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาที่ได้ทำการวิเคราะห์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาแล้วข้างต้น จะพบว่าการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อันเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิของบุคคล สามารถพิจารณาได้ 2 กรณี กล่าวคือ

กรณีแรก ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความสัมพันธ์ทางสัญญา ในปัจจุบันไม่มีการกำหนดแบบของนิติกรรมหรือสัญญามาตรฐานที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไว้ตามที่ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาไว้แล้วข้างต้น กล่าวคือ ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นผู้กำหนดข้อตกลงและเงื่อนไข (Term and Condition) ในการให้บริการแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งผู้ให้บริการต้องยอมรับข้อตกลงและเงื่อนไขในการให้บริการนั้นก่อนจึงจะสามารถเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นได้ โดยผู้ให้บริการไม่สามารถที่เจรจาต่อรองหรือขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขเงื่อนไขในการให้บริการกับผู้ให้บริการได้

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไข โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้แก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเข้ามาควบคุมดูแลเงื่อนไขในการให้บริการ ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ควรพิจารณากำหนดให้ธุรกิจการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาการให้บริการ โดยจะต้องพิจารณากำหนดเงื่อนไขข้อตกลงในสัญญามาตรฐานในการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ให้มีเนื้อหาเพื่อคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆ เช่น กำหนดให้มีนโยบายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบถึงกระบวนการจัดเก็บ รวบรวม และการนำไปใช้ วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนชื่อสถานที่ตั้ง และรายละเอียดของผู้ที่ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบถึงหลักเกณฑ์ และผู้ที่ตนสามารถที่จะติดต่อด้วยได้ เป็นต้น การกำหนดหลักเกณฑ์หรือแบบสัญญามาตรฐานดังกล่าวก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาใช้บริการต่อไป

กรณีที่สอง ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้

สิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น อาจสามารถปรับบทกับคำว่า “สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง” ตามมาตรา 420 ได้

แต่ในปัจจุบัน การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและความเสียหายสามารถแพร่กระจายออกไปได้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลต้องทนทุกข์ทรมานจากการล่วงละเมิด ดังนั้น การกำหนดสิทธิที่กฎหมายจะให้ความคุ้มครองต่อข้อมูลส่วนบุคคลนั้นควรที่จะมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งควรกำหนดความรับผิดชอบต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของบุคคลที่ก่อละเมิดนั้นว่าจะต้องรับผิดชอบอย่างไร หากพิจารณาพฤติกรรมการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ การติดตามความเคลื่อนไหว การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล ภาพ ข้อความ แล้วจะพบว่าไม่อาจถือได้ว่าเป็นความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย ส่วนความเสียหายทางด้านอนามยนั้นผู้เขียนเห็นว่ายังไม่อาจตีความขยายความไปถึงความเสียหายทางด้านจิตใจได้

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไข โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด เสนอให้มีการบัญญัติหมวดความรับผิดชอบเพื่อละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ไว้เป็นอีกหมวดหนึ่งโดยเฉพาะแยกต่างหากจากหมวด 1 โดยกำหนดสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองไว้โดยเฉพาะได้แก่ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อคุ้มครองผู้ถูกระทำการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของตน โดยอาจบัญญัติให้ผู้ถูกละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น จำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการล่วงละเมิดนั้น และหากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของผู้อื่น ผู้ถูกละเมิดจะต้องกระทำการแก้ไขด้วยประการใดๆ เพื่อให้สิทธิของผู้นั้นกลับคืนมาดังเดิมอีกส่วนหนึ่งด้วย

4.2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา

การให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคคลทั่วไปนั้นมีวัตถุประสงค์ในการใช้ก็เพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลเป็นส่วนใหญ่จึงก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้น จึงต้องมีการเผยแพร่ข้อมูล ข้อความ รูปภาพ ซึ่งถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล โดยผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอาจมีความพึงพอใจที่จะเปิดเผยต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ตนประสงค์จะเปิดเผยเท่านั้น แต่การกระทำคามผิดนั้นอาจเกิดจากการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมิได้รับรู้หรือให้ความยินยอม และการนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งทำให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถเข้าถึงรับรู้ข้อมูลนั้นได้ โดยข้อมูลนั้นอาจเป็นข้อมูลที่เป็นความลับของเจ้าของข้อมูลและอาจเป็นข้อมูลที่เมื่อเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกแล้วผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอาจเกิดความอับอาย หรือผู้กระทำอาจไปเพิ่มเติมเนื้อหาของข้อมูลนั้น ซึ่งมี

ลักษณะเป็นการใส่ความ โดยประการที่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอาจได้รับความเสียหาย ถูกดูหมิ่น หรือ ถูกเกลียดชัง ซึ่งจากที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหามาแล้วข้างต้น พบว่าประมวลกฎหมายอาญา ในความผิดฐานหมิ่นประมาทและความผิดฐานเปิดเผยความลับยังไม่อาจให้ความคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ในทุกกรณี

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไข โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เสนอให้มีการเพิ่มเติมฐานความผิดลักษณะใหม่ในภาค 2 ของประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนด หมวดขึ้นมาใหม่เกี่ยวกับสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล โดยเพิ่มเติมฐานความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การนำข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้อื่นออกเผยแพร่โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูล เป็นต้น ทั้งนี้โดยอาจกำหนดโทษ ทางอาญาทั้งจำคุกและโทษปรับให้เหมาะสมเพื่อเป็นการป้องกันการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลซึ่ง อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอย่างร้ายแรงด้วย

4.2.4 แนวทางแก้ไขปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550

จากที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 มาแล้วข้างต้น พบว่า บทบัญญัติในมาตรา 11 มาตรา 14 และมาตรา 16 สามารถนำมาปรับใช้กับการละเมิดข้อมูล ส่วนบุคคลโดยการนำข้อมูลส่วนบุคคลหรือรูปภาพของผู้อื่นออกเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ออนไลน์ได้ แต่มีปัญหาในการนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงในบางกรณี เช่น การส่งข้อมูลหรือภาพ โดยมิได้ก่อให้เกิดการรบกวนการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ย่อมไม่ครบองค์ประกอบ ความผิดตามมาตรา 11 หรือการเผยแพร่ข้อมูลหรือภาพซึ่งไม่ได้มีการทำปลอมหรือเท็จ แม้ว่าจะ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นย่อมไม่ครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 14 (1) หรือกรณีภาพ หรือข้อมูลของบุคคลอื่นที่นำออกเผยแพร่โดยมิได้รับความยินยอมไม่อาจถือเป็นความผิดตาม มาตรา 14 (4) หากภาพหรือข้อมูลนั้นไม่ถึงขั้นลามกอนาจารและประชาชนทั่วไปจะต้องเข้าถึงได้ หรือกรณีนำภาพของบุคคลอื่นที่ถ่ายมาโดยไม่ได้รับความยินยอมแต่ไม่ได้ผ่านกระบวนการตัดต่อ ดัดแปลงใดๆ ออกเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 16 เป็นต้น จึงก่อให้เกิดปัญหาว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำการเผยแพร่ข้อมูลอันอาจก่อความเสียหายแก่ผู้เป็น เจ้าของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไข โดยเพิ่มเติมฐานความผิดใหม่ในพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 โดยเพิ่มเติมฐานความผิดเกี่ยวกับ

การนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นออกเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์หรือเผยแพร่ลงในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลซึ่งอาจทำให้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายเป็นความผิดต่อกฎหมายด้วย

4.2.5 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลในอนาคต

จากที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในอนาคตพบว่าปัญหาสำคัญที่จะต้องกำหนดค่านิยมของข้อมูลส่วนบุคคล การแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคล และการกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ปัญหาประการแรก ได้แก่ ค่านิยมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้เขียนเห็นว่าต้องกำหนดขอบเขตความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลเสียก่อนว่าหมายความว่ารวมถึงสิ่งใดบ้าง เพื่อนำไปสู่การกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างสมบูรณ์ และเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศไทยแล้วพบว่าได้ให้ความหมายหรือค่านิยมและขอบเขตของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้อย่างจำกัดค่อนข้างแคบ คือ เน้นความเป็น “ข้อมูลส่วนบุคคล” เฉพาะแต่ข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายในต่างประเทศกลับนิยามความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ค่อนข้างกว้าง โดยให้หมายความรวมถึงข้อมูลทางอ้อมที่อาจจะระบุตัวบุคคลได้ ก็อยู่ในความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ทั้งสิ้น

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยควรกำหนดให้มีค่านิยมข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างกว้าง โดยให้หมายความถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดาซึ่งสามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้และให้รวมถึงข้อมูลทางอ้อมที่อาจบ่งชี้ตัวบุคคลได้ ก็อยู่ในความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ทั้งสิ้น เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลถือเป็นกฎหมายหลักในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะต้องมีความยืดหยุ่นในการตีความให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ภายหลังจากนั้นจึงให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายลำดับรองเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะเรื่องตามประเภทและรูปแบบการให้บริการต่อไป

ปัญหาประการที่สอง ได้แก่ การแยกประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล ดังที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหามาแล้วข้างต้นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Non-sensitive data) และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive data) ซึ่งลักษณะแตกต่างกันในแง่ที่ว่าข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวยมีลักษณะพิเศษกว่าหากมีการเปิดเผยอาจกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนทั่วไปในทางลบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณ และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลได้ เช่น การเปิดเผยลัทธิหรือความเชื่อใน

ทางการเมืองการปกครองในบางสังคมอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สิน หรือการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมอาจทำให้ประชาชนในสังคมตั้งข้อรังเกียจได้ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ควรแบ่งแยกประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็น 2 ประเภท ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Non-sensitive data) และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive data) นอกจากนี้ ข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหว ควรแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับต่ำ (Low-sensitivity) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลาง (Moderate-sensitivity) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับสูง (High-sensitivity) เพื่อที่จะทำให้ประชาชนผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบถึงที่มาและเจตนารมณ์ในการห้ามการจับเก็บ รวบรวม ใช้ เผยข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการนำวิธีปฏิบัติสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปมาปรับใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าวได้

ประการที่สาม ได้แก่ การกำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล ตรวจสอบและบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้เขียนมีความเห็นว่า รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอีกทั้งในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่งผลให้ข้อมูลต่างๆ สามารถแพร่กระจายออกไปได้อย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ดังนั้น ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานที่ควบคุม ตรวจสอบ ดูแลในการเก็บรวบรวม การใช้ การเก็บรักษา การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนี้

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดให้มีองค์กรที่ควบคุมดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายโดยเฉพาะ นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และวินิจฉัยข้อร้องเรียนอันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปตามหลักสากลและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อไปในอนาคต